

**RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS**

Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla
info@ivkh.ee
Tervise tn 1
Kohtla-Järve linn
31025, Ida-Viru maakond
Registrikood: 90003433

06.02.2026 nr 11.2-1/26/504

VAIDEOTSUS

Tuginedes perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse § 51 lõigetele 2 ja 3, tervise- ja tööministri 13.09.2022 käskkirjaga nr 117 muudetud „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas“ toetuse andmise tingimuste punktile 7.10, tervise- ja tööministri 12.08.2015 määruse nr 36 „Esmatasandi tervisekeskuste kaasajastamine“ §-le 5 ning haldusmenetluse seaduse § 85 punktile 4,

Riigi Tugiteenuste Keskus otsustab:

jätta Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla vaie rahuldamata ja Riigi Tugiteenuste Keskuse 17.12.2025 otsus finantskorrektsiooni tegemise ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise kohta nr 11.2-1/25/5535 kehtetuks tunnistamata.

1. Vaide läbivaatamise alus ning vaide esitaja taotlus

Tulenevalt Riigi Tugiteenuste Keskuse (edaspidi RTK) 17.12.2025 otsusest finantskorrektsiooni tegemise ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise kohta nr 11.2-1/25/5535 ja lähtudes haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) §-st 73, perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi STS) § 51 lõikest 2 ja tervise- ja tööministri 13.09.2022 käskkirjaga nr 117 muudetud „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas“ toetuse andmise tingimuste punktist 7.10, tervise- ja tööministri 12.08.2015 määruse nr 36 „Esmatasandi tervisekeskuste kaasajastamine“ §-st 5 vaatas RTK läbi Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla (edaspidi toetuse saaja või vaide esitaja) 16.01.2026 esitatud vaidest, milles vaide esitaja taotleb RTK 17.12.2025 otsuse finantskorrektsiooni tegemise ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise kohta nr 11.2-1/25/5535 (edaspidi FKO) kehtetuks tunnistamist.

2. Asjaolud

RTK on teinud 17.12.2025 meetme „Kättesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste tagamine tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamiseks” raames finantskorrektsiooni otsuse Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla (edaspidi toetuse saaja või vaide esitaja) projekti „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas“ (projekti nr 2014- 2020.2.04.19-0085) ja projekti

„Ida-Viru Kesksaigla Ahtme esmatasandi tervisekeskuse loomine“ (projekti nr 2014-2020.2.04.16-0009) osas FKO seoses hangetes nr 207043 „Ahtme aktiivravikompleksi ja tervisekeskuse juurdeehitise ehitamine“ ja 210578 „Ahtme aktiivravikompleksi ja tervisekeskuse juurdeehitise ehitustööde omanikujärelevalve teenused“ tuvastatud riigihangete seaduse rikkumistega. Täpsemalt on hankija jätnud hankes 207043 kontrollimata hankelepingu täitmise käigus lisandunud alltöövõtjate osas RHS § 95 lõikes 1 loetletud kõrvaldamise alused, rikkudes sellega RHS § 122 lõigetes 5 ja 7 sätestatud kohustusi ning on riigihankes nr 210578 kehtestanud vastavustingimuse, mis ei ole proportsionaalne ega põhjendatud.

16.01.2026 esitas toetuse saaja FKO peale vaide, milles leiab, et tehtud FKO on õigusvastane, mistõttu palub FKO tunnistada kehtetuks.

RTK (edaspidi ka vaide lahendaja) kontrollis vaide esitamise tähtaegsust HMS §-le 75 ning vastavust HMS § 76 ning leidis, et vaide esitati tähtaegselt ning see vastas nõuetele.

3. RTK seisukohad

3.1 Vastavalt STS § 51 lõikele 1 ja kooskõlas HMS § 83 lõikega 1 kontrollitakse vaidet läbi vaadates haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust. Haldusmenetluse seaduse §-i 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

3.2 Vaide asjaoludest nähtub, et vaide esitaja on seadnud kahtluse alla FKO kui haldusakti õiguspärasuse. Vaide esitaja leiab, et olukorras kus kohus on tühistanud eelneva samasisulise FKO, ei ole korduva järelevalvemenetluse alustamine aastaid pärast hanke läbiviimist kooskõlas hea haldustavaga. Lisaks märgib vaide esitaja, et korduva järelevalvemenetluse algatamine on RTK diskretsiooniotsus, mistõttu pole FKO tegemine RTK kohustus, vaid õigus.

3.3 Vaide lahendaja leiab, et vaide esitaja eelkirjeldatud käsitus ei ole õige. STS § 45 lg 1 punkti 3 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus toetuse vähendamiseks või tühistamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1303/2013 (edaspidi ühissätete määrus) artikli 143 alusel juhul, kui toetuse saaja on jätnud osaliselt või täielikult täitmata kohustuse või nõude ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. Ühissätete määruse art 143 lg 2 kohaselt võtavad liikmesriigid arvesse eeskirjade eiramise olemust ja keerukust ning fondidele tekitatud rahalist kahju ja kohaldavad proportsionaalseid korrektsioone. Eeskirjade eiramisena käsitatakse liidu õiguse või selle kohaldamisega seotud liikmesriigi õiguse rikkumist, mis tuleneb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamisega seotud ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on mõjutanud või oleks võinud kahjustavalt mõjutada liidu eelarvet põhjendamata kuluartikli liidu eelarvest debiteerimise tõttu (ühissätete määruse art 2 p 36). Arvestades Euroopa Liidu (edaspidi EL) õiguse ülimuslikkust siseriikliku õiguse ees ja nõuet, et nii haldusorganil kui ka kohtul on kohustus tagada EL õiguse tõhus rakendamine, tuleb STS § 45 lg 1 nimetatud kaalutlusõigust teostada eelkõige EL õiguse kontekstis. Seega tuleb rakendusüksusel finantskorrektsiooni otsus teha ehk otsustuse ja tagajärje diskretsioon puudub, kui tuvastatud on ühissätete määruse mõistes eeskirjade eiramine. Rakendusüksusel on kaalutlusõigus üksnes finantskorrektsiooni määra valikul. Samasugusele järeldusele jõudis ka Tallinna Ringkonnakohtus 21.06.2022 otsuses nr 3-19-1239, kus leidis, et **etteheidetud rikkumise eelduste täidetuse korral ei olnud rakendusüksusel kaalutlusõigust, kas teha finantskorrektsioon, vaid kaalutlusõigus puudutas pelgalt finantskorrektsiooni ulatust.**

3.4 Käesoleval juhul nähtub Tallinna Ringkonnakohtu 16.05.2025 otsusest nr 3-22-1835 (vt p 27 ja 32), et kohus on nõustunud, et eeskirja eiramine on aset leidnud nii hanke nr 207043 hankelepings lisandunud alltöövõtjate kõrvaldamisaluste kontrollimata jätmise kui ka hankes nr 210578 kehtestatud ebaproportsionaalse vastavustingimuse osas. Seega on läbi pika kohtuvaidluse

leidnud kinnitust, et finantskorrektsiooni tegemise alus kahes rikkumise episoodis esineb, mistõttu ei oleks rakendusüksuse poolt finantskorrektsiooni tegemata jätmine kooskõlas EL õigusega.

3.5 Vaide lahendaja peab oluliseks täiendavalt selgitada, et toetust taotledes on toetuse saaja nõustunud toetuse saamise tingimustega, mille lahutamatuks osaks on ka finantskorrektsiooni alused, ulatus ja kord. Seega on toetuse saaja nõustunud ka muuhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui ta toetuse saamise tingimusi ei täida. Toetuse saamise tingimuste rikkumisel ei ole põhjendatud maksta toetust taotluse rahastamise otsuses sätestatud algses mahus, kuivõrd toetuse andja ei saa kokkulepitud tingimustel (sh Euroopa Liidu üldpõhimõtteid ja väärtusi järgivat) vastusooritust. Euroopa Kohtu praktikas (nt C-743/18 p 68) loetakse, et toetuse täiemahuline andmine olukorras, kus vastusooritus ei vasta enam kokkulepitud tingimustele, kahjustab põhjendamatult liidu eelarvet. Lisaks on Euroopa kohus selgel seisukohal, et Euroopa Liidu vahendeid ei või kasutada ettevõtmisteks, mille raames on rikutud riigihangete reegleid (vt Euroopa Kohtu otsus nr C-465/10 p-d 55–58).

3.6 Rakendusüksusele ei ole antud finantskorrektsiooni tegemiseks piiramatult aega. Tulenevalt STS § 45 lõikest 5 võib finantskorrektsiooni otsuse teha ühe aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest arvates. Kui rakendusüksus on teinud finantskorrektsiooni vastavalt seadusele, ei ole ta rikkunud head haldustava.

3.7 Finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole mingit seost hanke läbiviimise ajaga ja ei saagi olla, sest rakendusüksus kontrollib hanke õiguspärasust alles siis kui toetuse saaja esitab vastava hanke kulud hüvitamiseks. Arvestades seda, et hankelepingud võivad olla väga erineva kestvuse ja maksetingimustega, millest sõltuvad ju ka toetuse saajate poolt kulude esitamise ajad, on täiesti võimalik olukord, kus finantskorrektsioon tehaksegi mitu aastat hiljem peale hankemenetluse lõppu. Finantskorrektsiooni tegemise aega mõistagi pikendab ka pooltevaheline vaidlus, kuid see ei saa olla hiljem argumendiks finantskorrektsioonist loobumisel kui vaidluse tulemusena finantskorrektsiooni tegemise kohustus rakendusüksusel säilib.

3.8 Vaide esitaja on muuhulgas ka seisukohal, et FKO tegemisel Tallinna Ringkonnakohtu otsusele tuginemist ei saa pidada õigeaks, sest kohus ei saa sekkuda haldusorgani tegevusse ja ise haldusorgani eest otsuseid teha ja siduvaid kaalutlusi esitada. Vaide lahendaja nõustub üldjoontes vaide esitajaga, et kohtul ei ole volitust vaidlustatud FKO-d muuta või kohaldada FKO-s rakendusüksuse asemel mõnda muud finantskorrektsiooni määra, ja pöörab tähelepanu asjaolule, et kohus ei olegi midagi sellist teinud. Tallinna Ringkonnakohtu 16.05.2025 otsuse nr 3-22-1835 (vt punktid 30 ja 33) tähelepanelikumal lugemisel nähtub, et FKO-s etteheidetud rikkumistele kohaldatud finantskorrektsiooni määra kohta on kohus jõudnud järeldusele, et varasema ühendmääruse redaktsiooni järgi oleks RTK kaalutlusõigus finantskorrektsiooni määra valikul ulatuslikum, mistõttu pole kindel, et suurema kaalutlusruumi korral oleks kohaldatud finantskorrektsiooni määr jäänud samaks. Kuigi kohus toob otsuses välja asjaolud, mis võivad olla sobiliku finantskorrektsiooni määra kaalutlemisel asjakohased, ei saa väita, et kohus oleks asunud RTK asemel ise otsust tegema. Sealjuures rõhutab ka kohus ise läbivalt kohtuotsuses, et tulenevalt HKMS § 158 lõikest 3 ei tohi kohus teostada kaalutlusõigust RTK eest. FKO-s on tuginetud Tallinna Ringkonnakohtu 16.05.2025 otsusele nr 3-22-1835 vaid selles osas, mis puudutab varasema ühendmääruse redaktsioonist lähtumise kohustust ja sellest tulenevalt finantskorrektsiooni tegemisel suurema kaalutlusruumi kasutamist.

3.9 Vaide punktis 4.4 viitab vaide esitaja Tallinna Ringkonnakohtu 16.05.2025 otsuses nr 3-22-1835 välja toodud asjaoludele, mida on kohus pidanud asjakohaseks arvestada hanke nr 207043 kuludele kohaldatava finantskorrektsiooni määra kaalutlemisel. Vaide lahendaja on FKO punktis 1.4 toodud põhjendustega hanke nr 207043 rikkumisele kohaldatud 2%-lise finantskorrektsiooni kohta tutvunud ning on seisukohal, et RTK on kõiki antud asjaolusid FKO-s kaalunud. Muuhulgas nähtub FKO punktist 1.4, et 2%-ilise finantskorrektsioonimäära kaalutlemisel on arvesse võetud

maksuvõlaga/karistusega alltöövõtjate osa hankelepingu mahust, samuti selliste alltöövõtjate lepingus osalemise aega kogu lepingu täitmisaja suhtes, aga ka rikkumisega seotud alltöövõtjate arvu kogu kasutatud alltöövõtjate arvu suhtes. Niisamuti on arvesse võetud hankemenetluse mahukust ja selle keerulist ajalist perioodi, ning seda, et vaide esitaja ei ole rikkumist toimepannud pahatahtlikult. **Eelkirjeldatud asjaolude arvestamine on toonud vaide esitajale kaasa võrreldes varasemalt esitatud ja kohtus vaidlustatud finantskorrektsiooni otsusega 5 korda madalama finantskorrektsiooni.**

3.10 Vaide lahendaja analüüsis ka FKO-s toodud põhjendusi hanke nr 210578 rikkumisele kohaldatud 2%-lise finantskorrektsiooni kohta ja leiab, et FKO-s on arvestatud asjaoluga, et EL eelarvele ei ole saanud tekkida märkimisväärset kahju, mistõttu **on kohaldatud 5 korda madalamat finantskorrektsiooni võrreldes varasemalt esitatud ja kohtus vaidlustatud finantskorrektsiooni otsusega.**

3.11 Vaide esitaja heidab RTK-le ette seda, et RTK on enne hangete avaldamist esitatud hanke alusdokumente kontrollides vaide esitaja tegevuse heaks kiitnud, kuid on hiljem asunud tegema etteheiteid ning rakendanud finantskorrektsiooni, kuigi selle eest vastutust võtta ei soovi.

3.12 RTK on tuvastanud, et toetuse saamise tingimused (vt täpsemalt nii tervise- ja tööministri 04.04.2019 käskkirjaga nr 32 kinnitatud „Keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamine riskipiirkonnas“ toetuse andmise tingimuste punkt 7.1.4.1 kui ka tervise- ja tööministri 12.08.2015 määrus nr 36 „Esmatasandi tervisekeskuste kaasajastamine“ § 25 lg 5) nägid ette toetuse saajale kohustuse esitada rakendusüksusele hankedokumendid viis tööpäeva enne hankemenetluse alustamist. Seega hõlmas RTK poolne kontroll mõlema hanke puhul ainult nende ettevalmistamise etappi, mistõttu ei saanud kuidagi RTK hankega nr 207043 seotud kontrolli käigus tuvastada hilisemat hankelepingu täitmise käigus aset leidnud rikkumist (täpsemalt hankija poolt hankelepingusse lisanduvate alltöövõtjate kõrvaldamisaluste kontrollimata jätmine), liiatigi siis seda ära hoida.

3.13 Mis puudutab RTK poolt kontrollitud hankes nr 210578 ebaproportsionaalse vastavustingimuse tuvastamata jätmist, siis ei ole ka see etteheide RTK suunas põhjendatud. Nimelt sündis teadmine, et tegemist on ebaproportsionaalse tingimusega, peale RTK kontrolli teostamist so peale hanke avaldamist ja hankes osalemisest huvitatud isiku poolt vastavasisulise tähelepaneku tegemist hankijale. Märgime, et RTK ei oma selliseid ehitusvaldkonna spetsiifilisi teadmisi, mis oleks muidu rikkumise tuvastamise juba hanke ettevalmistamise etapis teinud võimalikuks. Ka auditeeriv asutus, kes on rikkumise kohta auditis nr ERF-335/2021 teinud olulise tähelepaneku, on tingimuse proportsionaalsuse küsimuses hinnangu saamiseks pöördunud Eesti Elektroenergeetika Seltsi poole. Ei saa siiski märkimata jätta, et erinevalt RTKst oli toetuse saaja peale teabevahetuses saadud infot teadlik ebaproportsionaalsest tingimusest, kuid jättis sellest hoolimata riigihanke alusdokumendid muutmata.

3.14 Vaide esitaja leiab lõpetuseks, et STS § 45 lg 5 on õigusnormina ebaselge, mistõttu on see vastuolus Põhiseaduse § 10 ja § 13 lg 2 toodud õigusselguse põhimõttega. RTK selgitab, et käesoleva vaide lahendamise käigus ei saa RTK tuvastada STSi võimalikku vastuolu Põhiseadusega, niisamuti puudub RTK-l õigus STS-i sätteid kehtetuks tunnistada. Kontrollides FKO õiguspärasust, tuleb vaide lahendajal välja selgitada, kas FKO on tehtud kehtiva õiguse alusel ja on sellega kooskõlas. Vastavalt Riigi Teataja andmetele oli nii STS tervikuna kui selle asjaomane säte FKO tegemise ajal kehtiv, mistõttu pidi RTK finantskorrektsiooni tegemisel sellest lähtuma.

3.15 Kokkuvõttes leiab vaide lahendaja, et vaites toodud põhjendused ei anna alust FKO-s rakendatud finantskorrektsiooni kehtetuks tunnistamiseks. Vaide lahendaja on seisukohal, et RTK 17.12.2025 otsus finantskorrektsiooni tegemise ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise kohta nr 11.2-1/25/5535 on HMS § 54 mõttes õiguspärane ning jätab eeltoodud põhjendusel vaide rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmo Merila
peadirektori asetäitja

Koostaja: Kathy Tätte
526 1482
Kathy.Tatte@rtk.ee